

Zakon o radu, 26. veljaèe 2014. Fonogram rasprave u Saboru.

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2014/2/26 14:22:47

Poštovane kolegice i kolege. Ovakav sadržaj Zakona o radu smatram novom bušotinom o neoliberalni kapitalizam, bez ugradnje zaštitnog povratnog ventila zbog kojeg æe prljava voda neoliberalnog modela tržišta uništiti socijalnu pravednost i doista iza toga se kriju zahtjevi, da ponovno citiram premijera Milanoviæa neoliberalnih analitièara, poslodavaca, koji su godinama zahtijevali tobožnju fleksibilizaciju tržišta rada ali samo u svojoj prvoj toèci a to je olakšavanje otpuštanja. Onih ostalih 14 im oèito nitko nije preveo na hrvatski jezik.

Od strane Vlade bombardirani smo pozivom na konsenzus i sindikati i mi oporba, èak su nas optužili danas prije podne da ne želimo raspravljati o tom Zakonu, ali dobro liberali imaju pravo i na to, fatamorganu. Pa ako je problem oporba u Saboru i sindikati vladajuæa veæina konsenzus uvijek i potporu može zatražiti na referendumu.

Ako smo mi krivci ne pristajanja na dogovor i promjene i u zabludi o sadržaju, ako mi protivimo se promjenama koje su tobože nužne a da ostane sve èisto, pozivam vladajuæu Kukuriku koaliciju da nakon prvog èitanja Zakona o radu, o njemu raspiše referendum. Odluka na referendumima je obvezna i ako graðani na referendumu podrže ovakav zakon to æe biti dokaz da svi koji smo upozoravali na 5, 6 slabih toèaka, nismo bili u pravu, da smo štitili svoje a ne njihove interese i tada prièa o konsenzusu prestaje, protivnicima promjena prestaje i traženje krivca prestaje. Ako ste sigurni da ste u pravu odite pred graðane.

Ali kada ocjenjujemo kvalitetu Zakona o radu, onda ne smijemo zaboraviti da se njegova kvaliteta i naèin i mogućnost provedbe mora ocjenjivati kroz tri uporišne toèke: da li nakon Zakona o radu ima ili nema kolektivnih ugovora, kolika je pokrivena zaposlenih kolektivnim ugovorima i tamo gdje je ta pokrivenost manja od 50% uvijek æe se zahtijevati da Zakon o radu bude jaèi, èvršæei, tamo gdje su kolektivni ugovori nešto što se podrazumijeva, tamo i slabi Zakon o radu funkcioniranja.

Druga toèka kontrole je inspeksijski sustav i nadzor. Odgovorno tvrdim da postojeæi sustav inspeksijskog nadzora u Hrvatskoj je nikakav, niti je dovoljni broj inspektora niti imaju dovoljno materijalnih uvjeta da rade svoj posao. To vam svjedoèe ljudi koji danima ne mogu doæei do inspektora, a 50% odgovora je tužite poslodavca.

I treæa toèka kontrole je radno sudovanje. Bez obzira da li postoje posebni radni sudovi ili u okviru redovnih. Brzina odluèivanja i presuðivanja je treæa kontrolna toèka dobrog, slabog, jakog ili lošeg Zakona o radu. I godinama se bavimo izmjenama Zakona o radu, a da ništa kvalitetnog ili premalo, evo korigiram se, premalo radimo na ove dvije, tri kontrolne toèke. Èak štoviše, sustavnih kolektivnih ugovora se u Hrvatskoj nadalje uništava.

Kada sam jutros govorio o društvenoj odgovornosti poslodavaca, mislih prije svega na sljedeæe: 50% hrvatskih kapitalista do svoje poduzetnièke imovine došlo je u pretvorbi i privatizaciji za jednu desetinu vrijednosti. Oni su dobili darovanu imovinu najèešæe. I zbog toga kod njih postoji društvena odgovornost. Ali nije to sve. Hrvatska država daje poticaje poljoprivredi, proizvodnji i preradi hrane i kada uzimaju državni, javni novac onda su društveni subjekti. Kada država želi regulirati prava kod njih zaposlenih ljudi, onda se pozivaju na privatno vlasništvo.

Programi zapošljavanja razlièitih mjera koje je ministarstvo provodilo, ako imam toèan podatak,

negdje oko 50 tisuća ljudi u prošloj godini je došlo na rad u privatni sektor, beneficiranim uvjetima iz državnog proračuna. Tako da oni nisu bili privatni kapitalisti, nego društveni subjekti značajni za Hrvatsku, kada su dobivali jeftiniju radnu snagu, kao što i treće volonteri za 1600 kuna koji su isto radili kod tih istih koji traže i optužuju radno zakonodavstvo da je rigidno.

Ti isti kapitalisti traže otpis svojih dugova kroz predstajne nagodbe, sami odlučuju kome će što i koliko platiti, oni su društveni subjekti, a ne privatni kapitalisti koji bi trebali imati društvenu odgovornost. I kada se otpiše milijarda, dvije, tri poreznih dugova, sutradan su opet privatni kapitalisti i rade što hoće i zahtijevaju da Hrvatski sabor donese zakon po kojem samo oni odlučuju u pravima radnika.

Hrvatska banka često za obnovu i razvoj im daje kredite jeftinije, s nižom cijenom kapitala, to je dobro, ali to je novac poreznih obveznika. I opet zaboravljaju da je to javni novac koji građani ove države daju njima da im pomažu za razvoj, investiranje, radna mjesta. Javno privatno partnerstvo, agencijske garancije za kredite koje oni dobivaju, državne pa i lokalne, zakovno strateškim projektima, za privatnu investiciju koja dobije žig strateškog projekta, država radi izvlaštenje privatne imovine da bi on izgradio tvornicu, e tad će društveni subjekt po značaju za RH, ali kada ga se pita za radnička prava i ponašanje prema radnicima, onda je to privatna stvar.

I na kraju, državne garancije za privatne investicije. Jel' trebam podsjećati na raspad situacije Dina na Krku? Jel' trebam podsjećati na preuzimanje državne garancije i u brodogradnji i u privatizaciji? Sve su to primjeri kada javni novac poreznih obveznika bio po funkciji obogaćivanja, stvaranja privatnog kapitala. Ali oni to sve zaboravljaju.

Za koga se donosi pravna norma, Zakon o radu? Dobri, poštenu, pravedni i odgovorni, društveno odgovorni poslodavci ni do sada nisu imali velike primjedbe na Zakon o radu jer su oni dio toga, najveći dio toga regulirali ... dugovima. I od njih ne dobivamo puno pritužbi, ... žalbi, prigovora. Ali u Hrvatskoj, kao i u svakoj državi postoje loši, nepošteni, nepravedni i neodgovorni poslodavci i za njih se donosi Zakon o radu. Dakle, to je jedina klasifikacija poslodavaca na koju možemo pristati. To su oni koje je primjer Milanović u svojoj izjavi nazvao neoliberalnim poslodavcima koji vide samo interes profita i ništa drugo i od svake vlasti će tražiti takve uvjete da taj profit bude što veći, a da se za prava zaposlenih pita što manje. Ima ovaj zakon skrivene namjere. Da li su tekstopisci zakona toga svjesni ili ne, ja to ne znam i nije me ni briga, ali Zakon o radu je čitan kroz način njegove provedbe i iskustvom manipulacija.

Ta promjena i ove promjene koje jesu, naročito kroz raspodjelu radnog vremena, agencijsko zapošljavanje i smanjenja važnosti sindikata i kolektivnih ugovora, omogućit će poslodavcima da se rješavaju onih radnika koji su za njih u kategoriji potrošenih, starijih, nemoćnih, bolešljivih i koji njima ne daju više, ono što oni od njega očekuju.

Doći će do pada cijene rada, agencijskim zapošljavanjem koje će biti sve više i više jer će ubrzo shvatiti tu mogućnost manipulacije i neće on zapošljavati na isto radno mjesto gdje je dao otkaz poslovno uvjetovani, nego će izmisliti drugo radno mjesto. Uostalom zašto širimo ovlasti Radničkih vijeća tobože da pojačamo njihovu ulogu tamo gdje nema sindikata, a ne širimo tamo gdje je ključ kada su u pitanju odlučivanja pa što sam i prije naglasio, ne nakon konzultacija, nego samo uz suglasnost Radničkog vijeća.

I sudbina kolektivnih ugovora je sve neizvjesnija i jedina smo država koja je zadržala nažalost sustav i Pravilnika o radu i kolektivnih ugovora. Ako doista želimo poticati kolektivne ugovore kao instrument institut ugovaranja i proširenja prava i zakonodavnog okvira, onda Pravilnici o radu nemaju što raditi na tržištu rada, onda se to kolektivni ugovori.

Osim kod otpremnina država zaposlenima i to na način da garantira 1/3 plaće po godini staža, zaposlenima od materijalnih prava garantira samo minimalnu plaću ništa drugo. I to je istina.

Naravno da kroz preraspodjelu radnog vremena do 56 sati po zakonu, a do 60 ako je to regulirano kolektivnim ugovorom će doći do nove točke manipulacija posebno kod onih zaposlenih koji imaju ugovor na određeno vrijeme.

U javnom sektoru u državnoj i javnoj upravi prevladavaju ugovori na neodređeno, u privatnom sektoru prevladava ugovor na određeno vrijeme. I živa je istina, ja ne znam dali te stvari do vas dolaze, svi oni koji imaju ugovor na određeno vrijeme u trenutku kada bi trebali koristiti neko svoje pravo pa i pravo na preraspodjelu radnog vremena ugovor ističe i nemaju oni više mogućnosti vraćanja tog prava.

Netko je rekao da bi ljudi radili samo da dobiju plaćeno, pa i robovi su radili uvijek samo ako su dobili bar jedan obrok dnevno. Jel to cilj kojega moramo postići?

Dokazivanje prava koja radnici potražuju u Hrvatskoj je nemoguća misija zbog straha. Zbog straha koji je zavladao toliko široko i jako da ljudi ne usude se podnositi prijave ni inspektoratu rada, a kamoli ići na sud jer je osvetnička ruka onih koji iza toga stoje predaleka.

I često puta u ovoj sabornici je bilo rasprava o obitelji, položaju, značaju, natalitetu pa mi recite kakvu to brigu o obitelji i natalitetu vodimo ako velimo da poslodavac može svim propisati da rade i subotom i nedjeljom 56 sati tjedno za zaposlene žene u dane kada nema ni vrtića ni društvenih servisa, zbrinjavanja bilo čega. I naravno da će doći do novog otpuštanja jer je ponuda na tržištu rada još uvijek prevelika da bi se moglo na taj način vršiti korigiranje ponude i potražnje.

Ako ne vjerujete odite razgovarati sa ljudima koji rade na ugovor na određeno, na 4 sata a rade 8 sati, pa tamo gdje i postoje kartice za cvikanje dođu na posao u 6,00 ali po naredbi karticu moraju cvikati u 7,00 rade do 18,00 a kartice ocvikaju u 16,00 ako žele zadržati posao.

Sada recite da ja izmišljam, da vi ne znate da je to istina, da vi ne znate da se radi prekovremeno a koji se ne evidentiraju i ne plaća.

Zakon o radu poznaje dvije kategorije poslodavaca po broju zaposlenih, 20 i više i od 1 do 19. Koja se pravila iz Zakona o radu ne primjenjuju za ove do 19? Ne trebaju imati kolektivni ugovor, ne trebaju imati pravilnik o radu, ne trebaju donositi program zbrinjavanja viška niti poštivati ona tri zaštitna kriterija prilikom otpuštanja, dužina radnog staža, starost i da li radnik nekoga uzdržava ili ne, dakle za sve njih ove zaštitni mehanizmi ne vrijede.

A koliko je takvih poslodavaca u radnika u Hrvatskoj? 104 tisuće poslodavaca, zapošljava 359 tisuća 587 radnika na koje se i ti zaštitni mehanizmi iz Zakona o radu ne primjenjuju jer je pojedinačno 1 do 19 zaposlenih. To je trećina u privatnom sektoru. I to je činjenica da odmah odagnamo svaku sumnju da je do sada Zakon o radu bio bilo kakav problem.

Poslovno uvjetovani otkaz, osobno uvjetovani otkaz, otkaz uvjetovan ponašanjem radnika i kažu da nakon otkaza poslovno uvjetovanog otkaza neće biti moguće novog zapošljavanja. Takva norma je postojala i do sada pa jesu li poslodavci, slično, ne takva oprostite, zlorabili tu mogućnost? Jesu. Ćime ju sada otvaramo? Agencijama, a o javnom sektoru outsourcingu, dakle outsourcing će u javnom sektoru zamijeniti agencijska zapošljavanja u privatnom sektoru.